

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Dariusza Kuberskiego,

w sprawie **S. A.** skazanego z art. 282 k.k.,

R. H. uniewinnionego z art. 252 § 3 k.k. i in.,

B. Z. skazanego z art. 280 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 września 2025 r.,

kasacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę skazanego B. Z.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 24 lipca 2023 r., sygn. akt II AKa 67/23

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 29 lipca 2022 r., sygn. akt V K 164/21,

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. uchyla
w całości zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.**

[J.J.]

Tomasz Artymiuk

Piotr Mirek

Marek Pietruszyński

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – procedując w składzie z udziałem delegowanej sędzi Sądu Okręgowego w Katowicach X. Y., wyrokiem z dnia 24 lipca 2023 r., sygn. II AKa 67/23, utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 29 lipca 2022 r., sygn. V K 164/21 w zakresie uniewinnienia oskarżonych S. A., R. H. i B. Z. od popełnienia czynu z art. 252 § 3 k.k., uniewinnienia oskarżonego B. Z. od zarzutu popełnienia czynu z art. 207 § 1 k.k. oraz w części dotyczącej skazania S. A. za czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 282 k.k. oraz B. Z. za czyny: z art. 244 k.k. w zw. z art. 180a k.k.; z art. 191 § 2 k.k.; z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k.

Od tego wyroku kasację w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonych od popełnienia zarzuconych im czynów wniosł prokurator, natomiast obrońca skazanego B. Z. zaskarżył wyrok w całości w zakresie skazania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Procedując poza granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów, Sąd Najwyższy stwierdził zaistnienie w tej sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej – nienależytej obsady składu sądu odwoławczego w osobie SSO X. Y., delegowanej do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach na mocy decyzji podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości – działającej z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości.

Podstawą tego ustalenia był przeprowadzony przez skład orzekający w tej sprawie test niezależności i bezstronności tej sędzi przeprowadzony po myśli uchwał podjętych przez Sąd Najwyższy: w składzie 3 Izb (uchwała z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/20) i w składzie 7 sędziów (uchwała z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22), połączony z oceną okoliczności udzielenia wymienionej sędzi z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości delegacji do orzekania w sądzie wyższej instancji.

Prowadzeniu tych rozważań nie stał na przeszkodzie wyrok TSUE z dnia 16 listopada 2021 r. wydany w połączonych sprawach C-748/19 do C-754/19. Jak

bowiem stwierdził Sąd Najwyższy w szeregu judykatów, przedmiotowy wyrok stanowi jedynie przeszkodę do wzruszenia prawomocnego orzeczenia zapadłego wydanego przed przez sąd, w którego składzie zasiadał sędzia delegowany przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie zakwestionowanych w wyroku przepisów krajowych przed dniem 16 listopada 2021 r. i tylko w takim przypadku nie aktualizuje się przesłanka nienależytej obsady sądu - art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2021 r., II KK 379/20, z dnia 13 lipca 2022 r., IV KK 1/22; z dnia 27 października 2023 r., I KK 229/23).

Odnosząc się natomiast do treści tego wyroku w relacji do orzeczeń prawomocnych po 16 listopada 2021 r. stwierdzić należało, że Sąd Najwyższy jest w sposób oczywisty związany tym orzeczeniem i ma tym samym obowiązek badać realizację prawa do bezstronnego i niezawisłego sądu, z uwzględnieniem stanowiska zawartego w tym wyroku. W konsekwencji, na mocy tego wyroku Sąd Najwyższy w celu prawidłowej realizacji gwarancji stron do bezstronnego i niezawisłego sądu w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych uprawniony jest dokonać na żądanie strony, ale i z urzędu badania i stwierdzenia istnienia, albo braku bezstronności i niezawisłości sędziego orzekającego w sądzie wyższej instancji na podstawie delegacji udzielonej z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości.

Wracając do ustaleń postępowania testowego wskazać należało, że na negatywną ocenę testu niezawisłości i bezstronności tej sędzi wpłynęły w sposób zasadniczy okoliczności związane z udzieleniem przez sędzię dwukrotnego poparcia w latach 2018 i 2022 sędzi E. Ł., kandydującej do Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy z 2017 r. oraz prowadzeniem licznych szkoleń dla sędziów KSSiP w latach 2017 - 2024 r.

Co do faktu udzielenia poparcia osobie kandydującej do KRS, to w przypadku pierwszego udzielonego poparcia w 2018 r. można byłoby twierdzić, że przekonanie o niekonstytucyjnym sposobie ukształtowania KRS i zależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej nie miało charakteru powszechnego, choć w przestrzeni publicznej istniały już chociażby opinie prawne formułowane na etapie prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy o KRS - druk sejmowy 2002 Sejmu VIII kadencji, opinia Krajowej Rady Sądownictwa z 6 grudnia 2017 r., opinie Biura Analiz Sejmowych: autorstwa prof. dr hab. Stanisława Patyry z dnia 20 października 2017

r.; autorstwa prof. dr hab. Marka Chmaja z dnia 10 października 2017 r. (dostępne na stronie internetowej Sejmu RP). Jednakże już w 2022 r. po podjęciu przez Sąd Najwyższy wskazanych uchwał oraz przy uwzględnieniu orzecznictwa SN i Trybunałów międzynarodowych, dla każdego rozsądnego obserwatora działań politycznych w zakresie wymiaru sprawiedliwości, a sędzia takim obserwatorem powinien być, stało się jasne jaki był rzeczywisty cel wszystkich zmian w zakresie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości dokonywanych przez ówczesne kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości. Celem tym było dążenie do ugruntowania wpływu politycznego na wybór sędziów i funkcjonowanie sądownictwa. Udzielając poparcia osobom kandydującym do KRS - organu zależnego od władzy ustawodawczej i wykonawczej sędzia jednoznacznie dała wyraz akceptacji tak określonej linii działań ówczesnego kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości. Takie decyzje wskazanej sędzi, ale też i innych sędziów umożliwiały niewątpliwie dokonanie destrukcyjnych zmian w funkcjonowaniu sądownictwa przez wskazane struktury polityczne.

Wskazać również należało, że powołanie wskazanej sędzi do pełnienia czynności szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury miało charakter wybitnie ekskluzywny i dotyczyło wybranej grupy osób, a długotrwałości wykonywania tych czynności przez sędzię wskazuje, że cieszyła się ona znacznym zaufaniem osób nadzorujących działalność szkoły z ramienia Ministerstwa Sprawiedliwości.

Odnosnie do okoliczności dotyczących delegowania SSO X. Y. do orzekania w sądzie wyższej instancji, podnieść należało, że jej starania o uzyskanie tej delegacji nie zyskały akceptacji określonych organów sądu macierzystego, jak też Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Z przeglądu akt personalnych sędzi wynika, że rozpoczęła ona starania o uzyskanie delegacji 19 października 2022 r. W dniu 25 października 2022 r. Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach powiadomił Prezesa Sądu Apelacyjnego o wyrażonej przez sędzię chęci delegowania do Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Pismem z 23 listopada 2022 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach odstąpił od zamiaru delegowania sędzi do Sądu Apelacyjnego w Katowicach w trybie art. 77 § 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 334 z późn. zm.), mając na

uwadze racjonalne wykorzystanie kadr sędziowskich w Sądzie Okręgowym w Katowicach.

Ponowne starania o uzyskanie delegacji przez wskazaną sędzię do Sądu Apelacyjnego w Katowicach zostały podjęte w 2023 roku. W związku z tymi staraniami Kolegium Sądu Okręgowego w Katowicach w dniu 30 stycznia 2023 r. negatywnie zaopiniowało pismo Prezesa Apelacyjnego w Katowicach w przedmiocie delegowania sędzi X. Y. do Sądu Apelacyjnego w Katowicach na okres roku. W dniu 31 stycznia 2023 r. Wiceprezes Sądu Okręgowego w Katowicach w piśmie skierowanym do Prezesa tego Sądu, negatywnie zaopiniował możliwość stałej delegacji sędzi X. Y. do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach. W piśmie z 2 lutego 2023 r. Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach poinformował Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach o podtrzymaniu negatywnej opinii Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Katowicach w przedmiocie możliwości delegowania SSO X. Y. do sądu wyższej instancji.

Kolegium Sądu Apelacyjnego w Katowicach w uchwale z 27 lutego 2023 r. negatywnie zaopiniowało możliwość delegowania wskazanej sędzi do Sądu Apelacyjnego w Katowicach na okres roku w pełnym wymiarze. W dniu 26 kwietnia 2023 r. SSO X. Y., mocą decyzji podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości została delegowana do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach od 1 maja do 31 października 2023 r.

Analiza wskazanych okoliczności dotyczących wykonywania przez sędzię określonych zadań na podstawie arbitralnej ministerialnej decyzji o delegacji, dodatkowe zatrudnienie w jednostce bezpośrednio podporządkowanej władzy politycznej, jak też wyrażone dwukrotne poparcie sędzi kandydującej do KRS - organu zależnego od władzy ustawodawczej, daje podstawy do stwierdzenia, że akceptacja przez sędzię linii politycznej prezentowanej przez kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości nie pozostawało bez związku z tempem rozwoju kariery zawodowej tej sędzi.

W tych okolicznościach należało uznać, że w opinii społecznej mogły powstać uzasadnione, istotne wątpliwości, związane z udziałem w składzie sądu odwoławczego SSO X. Y., co do orzekania w tej sprawie w instancji odwoławczej przez sąd ustanowiony ustawą, a więc spełniający standard sądu niezawisłego i

bezstronnego. Powstania tak scharakteryzowanych wątpliwości, w realiach przedmiotowych tej sprawy, skutkować musiało ustaleniem o zaistnieniu nienależytej obsady sądu odwoławczego (art. 439 par 1 pkt 2 k.p.k.), czego następstwem była konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku sądu odwoławczego i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W tej sytuacji, uznano z mocy art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 kpk, że rozpoznanie zarzutów kasacji było bezprzedmiotowe.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w wyroku.

[J.J.]

[r.g.]

Tomasz Artymiuk Piotr Mirek Marek Pietruszyński